

Η Φιλοσοφία ως Πράξη και Θεωρία

Η συγκρότηση της Νοόςφαιρας, δημιουργεί την αναγκαία συνθήκη για την εξειδικευμένη προσέγγιση του περιβάλλοντος. Επειδή μάλιστα αυτό διακρίνεται σε μέρη, αντίστοιχα απαιτεί και την ολοκληρωμένη προσέγγιση του από την φιλοσοφία. Αν μάλιστα ληφθεί υπόψη, πράγμα το οποίο δεν μπορεί να τεθεί σε αμφιβολία, η επίδραση των επάνω επί των κάτω, τότε αντίστοιχα και η φιλοσοφία, πρέπει να επιχειρεί κατά τον ίδιο τρόπο, για την κατανόηση από κοινού των μερών της. Κρίνεται ως εκ τούτων ότι η περαιτέρω εξέταση του τρόπου με τον οποίο η φιλοσοφία κατόρθωσε να φτάσει στην διαλεύκανση των στόχων της, είναι *ΕΚ ΤΩΝ ΩΝ ΟΥΚ ΑΝΕΥ* για την ανάπτυξη της περαιτέρω προσεγγίσεως των ζητούμενων της. Η συνύπαρξη των ενεργειών για αυτά γίνεται φανερό από την θεώρηση της φιλοσοφίας όπως την κατέγραψαν, σε συνάφεια προς την παράδοση, οι κακώς ονομασθέντες Νεοπλατωνικοί, η οποία έγινε κτήμα σε ολόκληρο τον κόσμο, μέχρι και σήμερα. Στην συνέχεια θα γίνει αναφορά στους ορισμούς, στα μέρη, και στην αντιστοιχία ορισμών και μερών της φιλοσοφίας.

2.1 Ορισμοί και μέρη της φιλοσοφίας Σε περιόδους που υπάρχει είτε ανεπάρκεια είτε κίνδυνος για την ποιότητα των επιδιωκόμενων αγαθών, αναφαίνεται η φροντίδα για την διασφάλιση, όχι μόνον της παρουσίας, αλλά και της ποιότητάς αυτών. Στην φιλοσοφία εκδηλώνεται με την συνοπτική καταγραφή των ορισμών της, αλλά και με την διάκριση των μερών που την συναπαρτίζουν: Η φιλοσοφία ορίζεται, σύμφωνα με τους Νεοπλατωνικούς, όπως καταγράφει ο Αμμώνιος με έξι ορισμούς.

2.1.1 Ο πρώτος ορισμός ανάγεται στον Αριστοτέλη σύμφωνα με τον οποίο "η φιλοσοφία είναι η γνώση των όντων όπως αυτά είναι πραγματικά". Η διάκριση που γίνεται υπονοεί ότι υπάρχουν και γνωρίσματα στα όντα, τα οποία δεν σχετίζονται με την ουσία τους, δεν σχετίζονται δηλαδή με αυτό που αυτά τα όντα είναι πραγματικά.

2.1.2 Σε επιβεβαίωση της επεξηγήσεως, αλλά και της επιφυλάξεως, του α' ορισμού που αναφέρεται

γενικώς στα όντα, στον β' γίνεται λόγος για το ποιόν των όντως όντων. Σύμφωνα με αυτόν "η φιλοσοφία είναι η γνώση των θείων

και των ανθρωπίνων πραγμάτων". Ορίζεται δηλαδή η φιλοσοφία ως η γνώση των αποτελεσμάτων των ενεργειών (πραγμάτων) των θεών και των ανθρωπών.

2.1.3 Ο τρίτος ορισμός της φιλοσοφίας ανήκει στον Πλάτωνα, ο οποίος θεωρεί πως η φιλοσοφία είναι "μελέτη θανάτου". Δεν αφορά βεβαίως στον βιολογικό θάνατο, αλλά στον θάνατο των επιθυμιών και των ορμών. Έτσι η φιλοσοφία, πρέπει να εστιάζει το ενδιαφέρον της στους τρόπους που ο άνθρωπος δεν θα είναι υποχείριο των παθών και των ορμών, των οποίων κυριότερο, ή μάλλον αποκλειστικό γνώρισμα είναι η έλλειψη λογικής. Αντίθετα πρέπει οι πράξεις να κυριαρχούνται από τον λόγο και όχι από τις επιθυμίες και τις ορμές.

2.1.4 Ο τέταρτος ορισμός ανήκει, επίσης στον Πλάτωνα ο οποίος φρονεί ότι "η φιλοσοφία είναι να μοιάζει ο άνθρωπος στο θεό κατά το μέτρο των

δυνατοτήτων του". Η δικαιολόγηση για αυτή τη διατύπωση βρίσκεται στο γεγονός ότι η φιλοσοφία γνωρίζει τα όντα, τα οποία προφανώς δεν αλλάζουν. Κατά το μέτρο αυτό ο άνθρωπος μπορεί να μοιάσει στον Θεό, λόγω της μονιμότητας των γνώσεών του..

2.1.5 Ο πέμπτος ορισμός που "η φιλοσοφία είναι η τέχνη των τεχνών και η επιστήμη των επιστημών". Όπως διατυπώνεται σημαίνει ότι η φιλοσοφία βρίσκεται πάνω από τις τέχνες και πάνω από τις επιστήμες. Αν σκεφθεί κανείς ότι οι τέχνες και επιστήμες βρίσκονται στην κορυφή των δραστηριοτήτων του ανθρωπίνου πνεύματος, τότε εύκολα συνάγεται ότι η φιλοσοφία, με το να υπέρκειται αυτών, καταλαμβάνει το υψηλότερο σημείο των δυνατών ανατατικών προσεγγίσεων του ανθρώπου.

2.1.6 Ο έκτος ορισμός είναι εκείνος ο οποίος αποδίδεται, όπως έχει σημειωθεί (1.1) στον Πυθαγόρα, ο οποίος ορίζει την φιλοσοφία ως "αγάπη της Σοφίας". Εφόσον σοφός είναι ο θεός, ο δε

άνθρωπος φιλόσοφος,

σημαίνει ότι κινείται με μία

αγαπητική διάθεση προς τον

θεό. ο Πυθαγόρας επαναφέρει την

φιλοσοφία σε συσχετισμό με τον γνωρίζοντα τα πάντα θεό.

Ο λόγος της προτιμήσεως του αριθμού των ορισμών οφείλεται στο γεγονός ότι ο 6 είναι ο πρώτος τέλειος αριθμός.

2.2

Τα μέρη της Φιλοσοφίας.

Η φιλοσοφία, ήδη από την εποχή των σχολών του Νεοπλατωνισμού, διακρίνεται στο θεωρητικό και στο Πρακτικό της μέρος. Προφανώς αυτά τα σε δύο μέρη συνιστούν ένα όλο αδιαίρετο και αλληλοπεριχωρούμενο, που την συναπαρτίζουν.

Κάθε ένα από τα δύο μέρη της φιλοσοφίας διακρίνεται σε τρία αντίστοιχα. Η διάκριση σε δύο αφορά σε αριστοτελικές, ενώ η διάκριση σε τρία, σε πλατωνικές καταστατικές αρχές. Έτσι και εξ αυτού γίνεται φανερό η συνύπαρξη των φιλοσοφικών δι-

α'. Φιλοσοφία ἐστὶ γνῶσις τῶν ὄντων ἢ ὄντα ἐστὶ (Αριστ., Μ.τ.Φ., 1003, 21-32).

β'. Φιλοσοφία ἐστὶ θεῶν τε καὶ ἀνθρωπίνων πραγμάτων γνῶσις (SVF, II, 1S, 3,5).

γ'. Φιλοσοφία ἐστὶ μελέτη θανάτου (Πλάτων., Φαίδ., 80c).

δ'. Φιλοσοφία ἐστὶ ὁμοίωσις θεῷ κατὰ τὸ δυνατόν ἀνθρώπῳ (Πλάτων., Θεαίτ., 176ab).

ε'. Φιλοσοφία ἐστὶ τέχνη τεχνῶν καὶ ἐπιστήμη ἐπιστημῶν (Αριστ., Μ.τ.Φ., 982a4-983a23).

ς'. Φιλοσοφία ἐστὶ φιλία σοφίας (Δ. Λ. 1,12).

δασκαλιών του Πλάτωνος και του Αριστοτέλους, η οποία διακρίνεται στα έργα των Νεοπλατωνικών.

2.2.1 Το Θεωρητικό. Αναλυτικότερα το θεωρητικό απαρτίζεται από:

Α'. Το Φυσιολογικό, το οποίο αφορά σε αληθείς γνώσεις των υλικών κυρίως πραγμάτων, ποταμών λιμνών θαλασσών, αλλά και γνώσεις περί των φυτών, λίθων, αλλά και ζώων, καθώς και των άλλων ομοίων.

Β'. Το Μαθηματικό που περιλαμβάνει θεωρητικές επιστήμες που αφορούν όλες με διαφορετικό πάντως τρόπο, στην μέτρηση του ποσού. **Η Αριθμητική.** Αυτή ορίζεται ως γνώση ποσού που είναι ορισμένο. Μπορούσε να μελετηθεί μέσω του έργων: Νικομάχου Γερασίου (50-150), *Αριθμητική Εισαγωγή, Θεολογούμενα της Αριθμητικής*. Επίσης μελετάται η Άλγεβρα Διόφαντου του Αλεξανδρέως (201/215 - 285/299 με το έργο του *Αριθμητικά*, όπου περιέχονται 130 αλγεβρικά προβλήματα.

Η Μουσική ορίζεται ως γνώση ποσού ορισμένου που συσχετίζεται όμως προς άλλο. Κύρια έργα: Αριστοξένου Ταραντίνου (δ' π.χ. αι.) *Ρυθμικά στοιχεία*. Νικομάχου Γερασίου, *Εγχειρίδιο Αρμονικής*. Πτολεμαίου Κλαυδίου (100-170), *Αρμονικά*. **Η Γεωμετρία** είναι η επιστήμη του ποσού που είναι συνεχές αλλά ακίνητο. Κύριο έργο, μέχρι σήμερα, Ευκλείδου, *Στοιχεία*. **Η Αστρονομία** τέλος είναι η επιστήμη του συνεχούς αλλά *αεικινήτου* ποσού. Βασικό έργο Πτολεμαίου (100-170) *Μαθηματική Σύνταξις*.

Γ'. Το Θεολογικό, αφορά σε γνώσεις του νοητού κόσμου, ήτοι περί των ψυχών, των αγγέλων αγαθών ή όχι, και κυρίως του Θεού.

Διδάσκονταν επίσης, χωρίς να εντάσσονται στις επτά ελευθέρια τέχνες η Αρχιτεκτονική η Ιατρική και ενδεχομένως άλλες επιστήμες.

2.2.2 Το Πρακτικό. Αντίστοιχα το άλλο μέρος της φιλοσοφίας το Πρακτικό επίσης χωρίζεται σε τρία επί μέρους μέρη, ήτοι:

α'. Στο Ηθικό, που αφορά σε πράξεις των ανθρώπων των οποίων αντικείμενο και το αποτέλεσμα των πράξεων ο ίδιος ο πράττων. Πλάτωνος, *Φίληβος*, ή *Περί ηδονής ηθικός*, II, 11a-67b, όπου αναλύεται το αγαθόν, *Μενέξενος*, ή *Επιτάφιος*, Ηθικός, II, 234a-249e. Αριστοτέλους Ηθικά μεγάλα, *Ηθικά Ευδήμια*, *Ηθικά Νικομάχεια*. Πλουτάρχου, *Ειδικά διδασκόν η αρετή*, (III, 123-127). *Περί ηθικής αρε-*

τής, (III, 127-156). *Περί ασοργησίας*, (III, 157-186. *Περί Ευθυμίας*, (III, 187-220). *Περί φθόνου και μίσους*, (III, 365-371).

β'. Στο Οικονομικό, όπου οι πράξεις των ανθρώπων αφορούν σε όσα πρόσωπα περικλείει ένα οίκος, και η ευρύτερη οικογένεια με τους φίλους. *Ξενοφώντος, Οικονομικός*, Xenophontis opera omnia, τ. 2, 2nd ed. Oxford, 1921 (ανατ. 1971). *Αριστοτέλους Οικονομικός* (B. A. van Groningen and A. Wartelle, *Aristote, Économique*, Paris, 1968, 1-35 (1343a1- 1353b27)).

γ'. Στο Πολιτικό, όπου οι πράξεις των ανθρώπων αφορούν στην πολιτεία. Έργα: Πλάτωνος *Πολιτικός*, ή *περί βασιλείας*, II, 257a-311c, *Πολιτεία*, ή *Περί δίκης* II, 327a-621d. *Νόμοι*, II, 624a-969d. Αριστοτέλους *Πολιτικών* (W. D. Ross, *Aristotelis politica*, Oxford, 1957 (ανατύπ. 1964), 1-269, (1252a1-1342b34). *Αθηναίων Πολιτεία* (H. Oppermann, *Aristotelis Αθηναίων Πολιτεία*. Leipzig, 1928 (ανατύπ. Stuttgart, 1968), 1-98). Και άλλα έργα αναφερόμενα σε πολιτεύματα.

Είναι λογικό να αναμένεται πως ένας ολοκληρωμένος φιλόσοφος πρέπει να έχει επίδοση τόσο στο Πρακτικό όσο και στο Θεωρητικό.

2.3 Η αντιστοιχία. Σε μία αντιστοιχία ορισμών και μερών της φιλοσοφίας διακρίνουν οι Νεοπλατωνικοί ότι:

Ο πρώτος ο δεύτερος και ο πέμπτος από τους ορισμούς αφορούν στο Θεωρητικό.

Ο τρίτος και ο έκτος στο Πρακτικό μέρος.

Ο τέταρτος είναι εκείνος ο οποίος συνδέει το Θεωρητικό με το Πρακτικό έτσι ώστε και οι ορισμοί να αποτελούν ένα ενιαίο όλο.

Σε μία γενική προσέγγιση των μερών της φιλοσοφίας σημειώνονται τα εξής: Στο Πρακτικό από το Ηθικό, μέσω του Οικονομικού γίνεται η μετάβαση προς το Πολιτικό. Αντίστοιχα στο Θεωρητικό, από το Φυσιολογικό, μέσω του Μαθηματικού, επιτυγχάνεται η μετάβαση στα νοητά κυρίως στο Υπερνοητό, όπως είναι ο Θεός.

Κατά συνέπεια, προκειμένου περί της Θεωρίας και της Πράξεως, υπάρχει ένας δρόμος και ο αυτός είναι εκείνος, ο οποίος με το Θεωρητικό διακρίνει το ψεύδος από την αλήθεια, και με το Πρακτικό την κακία από την αρετή.

Η προσέγγιση του κόσμου από τον άνθρωπο μέσω των αδιακρίτων μερών της φιλοσοφίας αποσκοπούν, κάτω από προϋποθέσεις στην συγκρότηση ενός ενιαίου οικουμενικού τύπου ανθρώπου. Η οφειλόμενη πορεία είναι συντεταγμένη έτσι ώστε να μπορεί να αφιχθεί ο επιζητών στο ζητούμενο που είναι οπωσδήποτε η από κοινού επίδοση στην Πράξη και Θεωρία. Ένας τρόπος που προκρίνεται εν προκειμένω για την επί πλέον κατανόηση της φιλοσοφικής διεργασίας είναι η προσέγγιση της φιλοσοφικής ερεύνης που αφορά στα κατ' εξοχήν όντα.

